MEMORIE VAN ANTWOORD

In de vergadering van de commissie FLO van 19 oktober 2023 is naar aanleiding van agendapunt B.2 Raadsvoorstel inzake Erfgoedvisie Beekdaelen door o.a. D66 een vraag gesteld waarop portefeuillehouder Reijnders heeft aangegeven deze schriftelijk te beantwoorden. Daartoe strekt dit Memorie van Antwoord.

Vraag:
Op een vraag van o.a. D66 zegt wethouder Reijnders toe om bij de vaststelling van de Legesverordening een voorstel te doen over de mogelijkheden om - en zo ja, hoe - de burger tegemoetgekomen kan worden in de legeskosten in het geval van eigendom van een gemeentelijk monument.

Antwoord:
In de legesverordening 2024 (onder de omgevingswet) is de legesvrijstelling bij monumenten één op één overgenomen van de huidige legesverordening. E.e.a. naar aanleiding van het raadsbesluit van december 2022 hieromtrent. Onder de omgevingswet verandert er niets t.a.v. de leges bij monumenten.

De vraag is gesteld om te onderzoeken of die vrijstelling van leges uit te breiden is voor alle gemeentelijke monumenten waarbij het gaat om bouwwerkzaamheden die bij niet-monumentale panden omgevingsvergunningvrij en derhalve legesvrij zijn.

Het verlagen van leges bij gemeentelijke monumenten is een mogelijke keuze van de raad als men een tegemoetkoming wil bieden bij het opleggen van verplichtingen die het gevolg zijn van een aanwijzing als gemeentelijk monument. De gemeente komt de eigenaar van een gemeentelijk monument tegemoet en vergroot daarmee het draagvlak voor (aanwijzing van) gemeentelijk erfgoed, zeker gezien de afwezigheid van een gemeentelijke *subsidieregeling*. Er wordt een plicht opgelegd door de gemeente zonder daar een recht aan te verbinden.

In de systematiek van de huidige legesverordening is dit moeilijk te implementeren omdat de leges bij monumenten zijn vastgesteld voor zowel gemeentelijke als rijksmonumenten. Hier zou een onderscheid gemaakt moeten worden.
Legesverlaging voor gemeentelijke monumenten betekent een verschil tussen rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten.
Rijksmonumenten zijn aangewezen door het rijk en vallen onder landelijke wetgeving, de gemeente heeft geen aanwijsbevoegdheid maar “enkel” een beleidsmatige en uitvoerende

taak (vergunningen, toezicht en handhaving). Gemeentelijke monumenten worden door de gemeente aangewezen.
Het verschil in leges is verdedigbaar omdat rijksmonumenten gebruik kunnen maken van diverse subsidiestromen en gunstige financieringen, terwijl voor gemeentelijke monumenten in Beekdaelen deze mogelijkheid niet of nauwelijks bestaat. In zeer specifieke gevallen kunnen gemeentelijke monumenten soms gebruik maken van een provinciale subsidie.

In de legesverordening wordt *nu* geen verschil gemaakt tussen gemeentelijke en rijksmonumenten.
Als er *nu* voor wordt gekozen om bouwactiviteiten die vergunningplichtig (en dus legesplichtig) zijn bij een *gemeentelijk* monument legesvrij te maken, wordt de legesberekening per vergunning ingewikkeld maatwerk met de daaraan verbonden risico's. Per vergunning bij monumenten zal dan moeten worden bekeken wat er wel of niet vergunningplichtig is in relatie tot een niet monument gerelateerde aanvraag, en wat daarvan de bouwkosten zijn (de basis van de legesberekening bij de activiteit bouwen).

Mogelijk is het werkbaarder om bij de volgende actualisatie van de legesverordening, en gelijk met de herijking van gemeentelijke monumenten (de opschoning naar alleen de gebouwen met de hoogst mogelijke gemeentelijke erfgoedwaarden op grond van de cultuurhistorische waardenkaart) een aanpassing van de leges uit te zoeken indien dit de wens van de raad is.
Het zou een positief gebaar van de gemeente kunnen zijn als dit hand in hand kan gaan: de herijking van het gemeentelijk erfgoed gepaard aan een aanpassing van de leges voor gemeentelijk erfgoed.

Wat de derving aan inkomsten van leges zou betekenen is moeilijk in te schatten, dit zal mogelijk substantieel hoger zijn dan de derving aan leges voor verduurzaming bij monumenten".